

GÖZNE (KB MERSİN) YÖRESİNDE YENİ BİR DENİZ İNEĞİ (*METAXYTHERIUM MEDIUM*) BULGUSU

Nurdan İnan^a ve Selim İnan^a

^a Mersin Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 33342 Çiftlikköy/Mersin
(sinan@mersin.edu.tr)

ÖZ

Gözne yolu (KB Mersin) Sarnıç mevkiinde yapılan istinat duvarı çalışmaları sırasında kırılan taşın içinden çıkan uzun yapılı bir taş ustası tarafından ayrılarak incelenmek üzere getirilmiştir.

Materyalin alındığı lokalite, killi-kumlu kireçtaşı litolojisiyle temsil edilen Orta-Geç Miyosen yaşlı Karaisalı formasyonudur. Materyal, kireçtaşı içinde keskin dokanaklı kalıplar içinde bulunmuştur. Bu durum, kireçtaşı çökmesinin daha sonra olduğunu göstermektedir. Kireçtaşları, *Flabellipecten* gibi pelesipodlar, *Echinolampas*, *Clypeaster* gibi echinoidler ve mercanları bollukla bulunduran sıcak ve sığ bir denizel ortamı işaret eder. Çökme ortamındaki Oksijen yoğunluğuna ve gelentinin farklılaşmasına bağlı olarak kireçtaşları sarımsıdan-griye değişen farklı renklerde görülür. Kireçtaşlarında yaşam izlerine dair yapılar (biyotürbasyon) da bollukla bulunur.

Çalışma materyalinden yapılan ince kesitlerde; dış kısmın silisleşmiş, iç kısmın kalsit dolgu olduğu görülür. Dış kısımda ana malzeme; demiroksit boyanmaları gösteren, opal veya kalsedon olabilecek silisdir. Çatlak ve gözeneklerin içinde kalsit dolgu mevcuttur. Gözeneklerin çevresinde sarımlı laminalar gözlenir. Bu laminalar, süngerimsi bir görünüm sunar. Bol olarak bulunan siyah lekelerin organik kalıntılar olabileceği düşünülmüş, bu haliyle materyalin silisleşmiş bir kemik yapısı olduğu saptanmıştır.

Materyalin; SireniaDeniz İnekleri takım (Dugongidae) ailesine ait *Metaxytherium medium* (Desmarest, 1822) Hoojer 1952 olduğu saptanmıştır. Materyal farklı uzunlukta . 4 cm eninde, ve 3.5 cm kalınlıkta kaburga kemiklerinden oluşmuştur.

Deniz inekleri geniş ve yassı gövdeli, palet şekilli kuyruğu olan büyük ve sucul memeliler olup, üç-dört tırnaklı iki adet ön yüzgeç taşırlar. Sadece tropikal ve yarı tropikal bölgelerin kıyı denizlerinde yaşayan, otçul hayvanlardır. *Metaxytherium medium* 'ait bulgular Orta Paratetis'te Badeniye, Akdeniz'de Geç Pliyosen'e kadar devam eder Bilinen diğer fosil örnekleri İtalya, Avusturya, Hollanda ve Fransa'da bulunmuştur.

Türkiye'deki ilk deniz ineği fosili yine yazarlar tarafından Mersin'de (Sandaldağı-Erdemli) bulunmuş ve *Metaxytherium medium* olarak tanımlanmıştır Ülkemizde ve dünyada sadece sınırlı alanlarda görülmesi nedeniyle önemli bir bulgudur.

Anahtar Kelimeler : Deniz İneği, *Metaxytherium*, Karaisalı Formasyonu, Miyosen, Mersin

NEW FINDINGS OF DUGONGIDAE (METAXYTHERIUM MEDIUM) IN GÖZNE AREA (NW MERSİN)

Nurdan İnan^a and Selim İnan^a

^aMersin University, Geological Engineering Department, Mersin, Turkey
(sinan@mersin.edu.tr)

ABSTRACT

Elongated structures, which were removed from broken rocks during the construction of retaining wall on the Gözne (NW Mersin) road, were brought by a stone mason for examination.

Material was taken from a locality where the lithology is represented by argillaceous-sandy limestone of the Middle to Late Miocene aged Karaisalı Formation. The material was found in limestone with sharp contacts. This is due to before deposition of limestone. Limestones with abundant Flabellipecten (pelecypod), Echinolampas and Clypeaster (echinoid), and corals indicate warm and shallow marine environment. Colour of the limestones change from yellowish to gray depending on oxygen concentration and variations in currents. In the limestones, traces of life such as bioturbation are common.

In the thin sections of studied materials, a silicified outer portion and calcite-infill in inside are seen. The main material in the outer part is silica of either opal or chalcedony showing iron oxide staining. Calcite infilling is present in fractures and pores. Laminae coating the pores are observed. These laminae give a spongy appearance. Abundant black mottlings are probably residue of organic materials, for this reason, it is determined to be silicified bones. The other known fossil specimens are available only in Italy and France.

The material is determined to be belong to the species of rib bones of Metaxytherium medium (Desmarest, 1822) Hoojer 1952. The material consists of rib bones which are different in length, 4 cm in width and 3.5 cm thick. Dugongs are large and flat-bodied, palette-shaped tail and a large and aquatic mammals, have three-four-toed two front fins. These are herbivorous animals living in coastal seas of tropical and semi-tropical regions. The other fossils specimens were recorded in Italy, Oustricth, Holland and France. In Turkey, first sea cow fossils have been found by the authors in Mersin (Sandaldag-Erdemli) and have been identified as Metaxytherium medium. These are important findings because they occur only in limited areas in our country and also in the world.

Keywords: *Dugongidae, Metaxytherium, Karaisalı Formation, Miosen, Mersin*